

УДК 338.5:625.7/8

Безуглий А. О., канд. екон. наук, доцент, <https://orcid.org/0000-0003-3883-7968>Комар В. Ю., <https://orcid.org/0000-0002-2634-9257>*Державне підприємство «Національний інститут розвитку інфраструктури» (ДП «НІРІ»), м. Київ, Україна*

ВПЛИВ КОНКУРЕНЦІЇ НА ЦІНОУТВОРЕННЯ ДОРОЖНІХ РОБІТ В УКРАЇНІ

Анотація

Вступ. Виклики воєнного стану та повоєнного відновлення вимагають переосмислення сутності економічних категорій з метою використання їх потенціалу для відновлення соціально-економічного потенціалу. До категорій, сутність яких доцільно переосмислити відносимо конкуренцію як специфічну форму суперництва за споживачів та потужний інструмент впливу на ринкові ціни. Конкуренція разом з іншими факторами враховується під час ціноутворення, проте вважаємо недостатнім використання її потенціалу для оптимізації вартісних показників та покращення якості дорожніх робіт.

Проблематика. Ціноутворення на дорожні роботи залишається актуальною темою для дискусій науковців та практиків для пошуку оптимальних підходів до ціноутворення з дотриманням інтересів всіх стейкхолдерів даного процесу та суспільства загалом. В основі проблематики ціноутворення на дорожні роботи закладено розуміння різними групами стейкхолдерів наявних недоліків, суперечностей і проблем. Частина вказаних недоліків та суперечностей врахована під час удосконалення нормативного забезпечення ціноутворення дорожніх робіт та їх закупівель, у тому числі у змінах до Закону України «Про публічні закупівлі», Постанові Кабінету Міністрів України від 19.12.2025 р. № 1512, проте актуальною проблемою залишається конкурентність на ринку дорожніх робіт та використання потенціалу конкуренції для синергетичного позитивного ефекту

Метою дослідження. Метою дослідження є узагальнення теоретичних та практичних положень впливу конкуренції на ціноутворення дорожніх робіт в Україні та обґрунтування напрямів використання потенціалу конкуренції для відбудови транспортної інфраструктури.

Матеріали та методи. Науковим і теоретичним підґрунтям дослідження слугують загальнонаукові положення економічної теорії щодо теорії конкуренції та розуміння конкуренції як історичної форми боротьби за споживача, природні ресурси, ринки збуту тощо. Емпіричне дослідження оцінки впливу конкуренції на ціноутворення дорожніх робіт проведено з визначенням статистичних показників варіації. Інформаційною базою дослідження стали офіційні статистичні дані Державної служби статистики України та дані електронної системи Prozorro за оголошеними публічними закупівлями у 2017-2025 роках. Обсяг вибірки становить 365 публічних закупівель.

Результати. Узагальнено основні положення теорії конкуренції та визначено необхідність перегляду сутності та проявів конкуренції для відбудови транспортної інфраструктури України, що дозволить оптимізувати вартісні показники на дорожні роботи без втрати якості та відповідності вимогам. Для потреб даного дослідження виокремлено перевагу конкуренції для ринкової економіки, яка базується на ціноутворення на основі індивідуальних цінових пропозицій від суб'єкта господарювання, які дозволять оптимізувати вартість дорожніх робіт та оптимізувати бюджетні видатки в умовах фіскального дефіциту України. Проведено аналіз чисельності суб'єктів господарювання, які мають основним чи додатковим видом діяльності будівництво доріг і автострад (КВЕД 42.11), будівництво мостів і тунелів (КВЕД 42.13) та інші, визначено сформовані ринкові умови для досконалої конкуренції та позитивного впливу на ціноутворення дорожніх робіт. Проведено емпіричне дослідження рівня конкуренції на ринку дорожніх робіт, що виконуються за кошти державного чи місцевих бюджетів сформовано вибірку з 365 публічних закупівель за кодом

ДК 021:2015: 45230000-8 та визначено середню чисельність учасників від 3 учасників на початок досліджуваного періоду до 1 учасника, що вказує на суттєві порушення принципу конкурентності. Визначено рівень економії під час відкритих торгів та високий рівень варіації показника, що не дозволяє сформулювати єдиного висновку та вказує, що недосконалість та неоднорідність впливу конкуренції та ціноутворення дорожніх робіт.

Висновки. Обґрунтовано, що для відбудови та відновлення транспортної інфраструктури України сформовано сукупність інституційних умов, спрямованих на розвиток конкурентного середовища на ринку дорожніх робіт. Водночас, попри наявність понад 2 тисяч суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність за відповідними видами економічної діяльності, публічні закупівлі у цій сфері характеризуються відносно невисоким рівнем конкуренції.

Серед основних учасників ринку можна виокремити ТОВ «Автомагістраль-Південь», ТОВ «Ростдорстрой», ТОВ «Онур Конструкціон Інтернешнл», ТОВ «Спільне українсько-німецьке підприємство «Автострада», ТОВ «ПБС», ТОВ «Шляхбуд», ТОВ «Техно-Буд-Центр», а також окремі регіональні компанії. Така структура ринку свідчить про певний рівень його концентрації та наявність потенціалу для подальшого розвитку конкурентного середовища.

У зв'язку з цим питання впливу конкуренції на ціноутворення потребує подальшого наукового, методичного та практичного опрацювання з урахуванням як цінових, так і нецінових критеріїв. Важливим також є формування сприятливих інституційних умов для розширення участі суб'єктів господарювання у публічних закупівлях та процесах відбудови транспортної інфраструктури України.

Ключові слова: автомобільна дорога, дорожні роботи, конкуренція, публічні закупівлі, ринок, ціна, ціноутворення

Вступ

Ціноутворення на дорожні роботи залишається актуальною темою для дискусій науковців та практиків для пошуку оптимальних підходів до ціноутворення з дотриманням інтересів всіх стейкхолдерів даного процесу та суспільства загалом. В основі проблематики ціноутворення на дорожні роботи закладено розуміння різними групами стейкхолдерів наявних недоліків, суперечностей і проблем. Частина вказаних недоліків та суперечностей врахована під час удосконалення нормативного забезпечення ціноутворення дорожніх робіт та їх закупівель, у тому числі у змінах до Закону України «Про публічні закупівлі» [1], Постанові Кабінету Міністрів України від 19.12.2025 р. № 1512 [1], проте актуальною проблемою залишається конкурентність на ринку дорожніх робіт та використання потенціалу конкуренції для синергетичного позитивного ефекту, який базується на оптимізації вартісних показників та економії коштів замовників, прозорість ціноутворення та прозорий підхід до укладення договорів, прагнення до вищої якості робіт та послуг.

Ціноутворення дорожніх робіт досліджується українськими та іноземними вченими (Бібік Ю., Гресько І., Сорока А., Хоменко І. та інші [3, 4]), які наголошують на формуванні ціни під впливом ринкового попиту, конкуренції, собівартості продукції та державного регулювання [3, с. 150]. Конкуренція на ринку дорожніх робіт залишається менш дослідженою у контексті ціноутворення, тому вимагає окремого дослідження.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних і практичних положень впливу конкуренції на ціноутворення дорожніх робіт в Україні та обґрунтування напрямів використання потенціалу конкуренції для відбудови транспортної інфраструктури.

Основна частина

Теоретичні основи конкурентної боротьби та конкуренції як невіддільна частина в ринковій економіці базуються на положеннях класичної школи політичної економії та отримали продовження у працях представників інших економічних шкіл. Прокопенко О. [5], Чіков І. [6], Гудима Л. [7] досліджували еволюцію поглядів на конкуренцію та її прояви у економіці, зауважуючи про «адаптацію ринкових суб'єктів до постійних змін ринкового середовища й до

залучення окремих моделей теорії конкуренції, в залежності від можливостей формування власних конкурентних переваг на обраних ринках» [5, с. 407]. Згідно статті 1 Закону України від 11.01.2001 № 2210-III [8], «економічна конкуренція (конкуренція) — змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку» [8]. Наведене визначення відповідає основним положенням економічної теорії та обмежує можливість окремого суб'єкта господарювання визначати ринкові умови, у тому числі ціни на товари.

Для України та потреб повоєнного відновлення важливим є перегляд сутності та проявів основних економічних категорій, а також переосмислення їх потенціалу для повоєнного відновлення, у тому числі транспортної інфраструктури. Вплив конкуренції на соціально-економічний розвиток реалізується у багатьох сферах та напрямках. Історично конкуренція реалізовувалася як боротьба між виробниками за споживачів, природні ресурси. Основними перевагами конкуренції є можливість оптимізувати ціни на ринку під впливом попиту та пропозиції, а також забезпечити можливість вибору споживачем кращих товарів чи послуг за якістю, наближеність чи іншими критеріями. Органи державної влади також отримують переваги від конкурентного ринкового середовища, які полягають в оптимізації рівня цін, підвищенні якості товарів та ефективному використанні ресурсів, науковому прогресу суспільства тощо. Сучасна конкуренція не змінила своєї сутності та розуміється як боротьба, суперництво за споживачів, ринки збуту зі зміною інструментів та способів боротьби, а також враховуючи технологічний, цифровий та інноваційний розвиток для створення кращого продукту чи послуги.

Для потреб даного дослідження виокремлено перевагу конкуренції для ринкової економіки, яка базується на ціноутворенні на основі індивідуальних цінових пропозицій від суб'єкта господарювання, які дозволяють оптимізувати вартість дорожніх робіт та оптимізувати бюджетні видатки в умовах фіскального дефіциту України. Конкуренція на ринку дорожніх робіт формується суб'єктами господарювання, які мають основним чи додатковим видом діяльності будівництво доріг і автострад (КВЕД 42.11), будівництво мостів і тунелів (КВЕД 42.13) та інші. За даними Держстату України, що наведені на **рис. 1** можна зробити попередній висновок про конкурентне середовище на ринку дорожніх робіт та високий рівень конкуренції, оскільки чисельність суб'єктів господарювання коливалася від 1 533 од. до 2 144 од. Період до 2020 року слід вважати періодом активного зростання у даному сегменті за чисельністю суб'єктів господарювання, проте у наступних роках відбувалися не значні зміни.

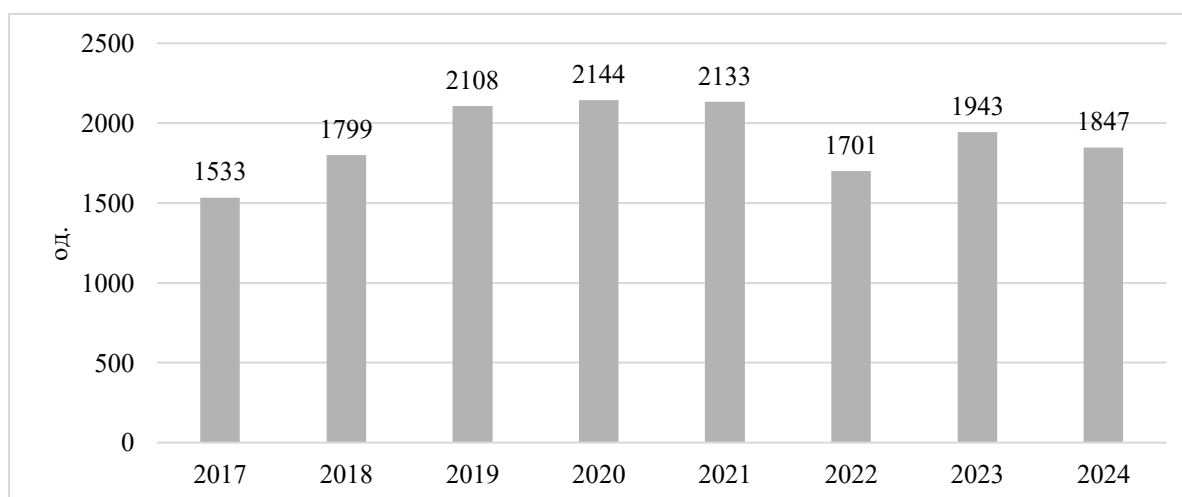

Рисунок 1 — Чисельність суб'єктів господарювання за КВЕД 42.11

Джерело: дані Держстату України

Для емпіричної частини дослідження рівня конкуренції на ринку дорожніх робіт, що виконуються за кошти державного чи місцевих бюджетів сформовано вибірку з 365 публічних закупівель за кодом ДК 021:2015:45230000-8 Будівництво трубопроводів, ліній зв'язку та електропередач, шосе, доріг, аеродромів і залізничних доріг; вирівнювання поверхонь у 2017-2025 роках. Статистичні характеристики сформованої вибірки закупівель за критерієм чисельності учасників (табл. 1) вказують на зменшення середнього значення та моди протягом досліджуваного періоду з 3 учасників до 1 учасника.

Таблиця 1
Статистичні характеристики вибірки публічних закупівель за кодом ДК 021:2015 у 2017-2025 роках, критерій: чисельність учасників

Рік	Середнє значення	Мода	Мінімальне значення	Максимальне значення	Стандартне відхилення	Коефіцієнт варіації
2017	3,0	3	2	6	0,99	0,33
2018	3,1	3	2	8	1,19	0,39
2019	3,8	3	2	8	1,59	0,42
2020	3,4	3	2	9	1,44	0,43
2021	2,7	2	2	5	0,80	0,30
2022	1,9	2	1	4	0,91	0,47
2023	1,8	1	1	5	1,03	0,59
2024	2,0	1	1	5	1,24	0,62
2025	1,8	1	1	3	0,79	0,45

Джерело: складено авторами

У 2017-2020 роках найчастіше у сформованій вибірці мали місце закупівлі з трьома учасниками, мінімальна чисельність становила два учасники. Прикладами висококонкурентних закупівель були закупівлі з п'ятьма учасниками, наприклад, UA-2018-06-01-000756-а, UA-2019-05-16-002351-а, UA-2019-01-10-000599-б, UA-2019-09-11-000147-с, UA-2019-05-16-002718-а, UA-2020-07-29-009152-с, UA-2020-07-29-008984-с, UA-2020-07-29-009248-с та інші. До позитивних рис ринку дорожніх робіт та публічних закупівель за кодом ДК 021:2015 варто віднести максимальне середнє значення чисельності учасників з активною позицією окремих суб'єктів господарювання (ТОВ «Автомагістраль-Південь», ТОВ «Ростдорстрой», ТОВ «Онур Конструкціон Інтернешнл», ТОВ «Спільне українсько-німецьке підприємство «Автострада», ТОВ «ПБС», ТОВ «Шляхбуд», ТОВ «Техно-Буд-Центр»), так інших суб'єктів господарювання з менш активною позицією на державному рівні або з добре вираженою позицією на регіональному рівні (ТОВ «Шляховик», ТОВ «Будівельна компанія «Дорлідер», ПАТ «Хмельницьке ШБУ-56», ПП «Київшляхбуд», ТОВ «Самарь-Автошляхсервіс» тощо). Протягом 2021-2022 років модальне значення чисельності учасників публічних закупівель за кодом ДК 021:2015 зменшилося до двох учасників під впливом воєнного стану та інших чинників соціально-економічної нестабільності, у тому числі переважно закупівлі за спрощеною процедурою. В умовах воєнного стану активність суб'єктів господарювання зменшилася. Модальне значення зменшилося до одного учасника у 2023 році та залишалося на визначеному рівні до кінця досліджуваного періоду, що вказує на зменшення активності суб'єктів господарювання у публічних закупівлях з дорожніх робіт та зменшення рівня конкурентної боротьби, яка обмежувалася такими суб'єктами господарювання як ТОВ «Автомагістраль-Південь», ПП «Автомагістраль», ТОВ «ПБС», ТОВ «Ростдорстрой», ТОВ «Онур Конструкціон Інтернешнл», ТОВ «Шляховик-Т», ТОВ «Буд Регіон», ТОВ «Спільне українсько-німецьке підприємство «Автострада».

Отже, показники середньої чисельності учасників публічних закупівель дорожніх робіт з використанням відкритих торгів вказує на досягнення максимального рівня конкуренції у 2019 році та поступове її зниження у наступних роках, що призвело до мінімальної чисельності учасників на кінець досліджуваного періоду та сформувало ризик зменшення позитивного соціально-економічного ефекту від конкуренції на ринку дорожніх робіт. Чисельність суб'єктів господарювання, що конкурують у публічних закупівлях відрізняється від загальної чисельності суб'єктів господарювання, які здійснюють відповідну діяльність і мають право на участь у таких закупівлях.

Як вище зазначено, конкуренція має позитивний вплив на ринкові ціни. За гіпотезою дослідження визначено, що конкуренція має позитивний вплив на ціноутворення на ринку дорожніх робіт. Емпіричне дослідження впливу конкуренції на ціноутворення базується на показниках економії. Посібник КПЕ з публічних закупівель [9] надає формульне забезпечення визначення досягнутої економії на основі порівняння вартісних показників. Для цілей дослідження впливу конкуренції на ціноутворення дорожніх робіт визначено два відносних показники економії (E_1 та E_2):

$$E_1 = \frac{\text{очікувана вартість ПЗ} - \text{первинна пропозиція}}{\text{очікувана вартість ПЗ}} 100, \% \quad (1)$$

$$E_2 = \frac{\text{очікувана вартість ПЗ} - \text{остаточна пропозиція}}{\text{очікувана вартість ПЗ}} 100, \% \quad (2)$$

Перший показник економії (E_1) визначає зменшення вартісних показників порівняно з очікуваною вартістю предмету закупівлі, характеризуючи рівень загальної конкуренції. За проведеними розрахунками та визначеними статистичними характеристиками можна стверджувати про неоднорідність сформованої вибірки за критерієм зменшення вартісних показників (табл. 2). Для окремих закупівель економія була мінімальною, показник економії був наближений до 0, максимальні значення зменшення вартісних показників на етапі первинних пропозицій вимагали уточнення та були відміненими (UA-2019-01-10-000599-b, UA-2019-09-11-000147-c, UA-2019-05-16-002718-a, UA-2019-11-28-001724-c, UA-2020-07-29-009248-c, UA-2023-05-17-015011-a, UA-2024-04-03-011010-a).

Таблиця 2

Статистичні характеристики вибірки публічних закупівель за кодом ДК 021:2015 у 2017-2025 роках, критерій: зменшення ціни (E_1), %

Рік	Середнє значення	Мода	Мінімальне значення	Максимальне значення	Стандартне відхилення	Коефіцієнт варіації
2017	6,6	-	0,00	67,0	14,5	2,2
2018	2,8	-	0,00	36,9	6,2	2,2
2019	6,8	-	0,05	75,1	11,0	1,6
2020	4,3	-	0,02	21,0	4,2	1,0
2021	3,4	-	0,04	30,5	4,4	1,3
2022	1,7	-	0,00	10,0	2,5	1,5
2023	7,0	-	0,09	30,0	7,7	1,1
2024	4,6	-	0,00	29,6	6,0	1,3
2025	3,0	-	0,03	17,6	4,2	1,4

Джерело: складено авторами

Другий показник економії (E_2) визначає зменшення показника остаточної пропозиції порівняно з очікуваною вартістю предмету закупівлі. За проведеними розрахунками та визначеними статистичними характеристиками (табл. 3) визначено, що середнє значення економії коливалося на рівні до 13 %. Прикладами позитивного впливу конкуренції на ціноутворення є закупівлі з чисельністю понад 3 учасника, що дозволяє отримати переваги від конкурентного ринку. Варто відмітити наступні закупівлі: UA-2017-12-21-001388-b (5 учасників та загальна економія 30,8 %), UA-2018-06-01-000756-a (8 учасників та загальна економія 36,9 %), UA-2023-07-21-009377-a (4 учасника та загальна економія 23,2 %) тощо. До негативних ознак конкуренції на ринку дорожніх робіт в умовах воєнного стану слід віднести зниження середнього рівня зменшення ціни, оскільки велика частка закупівель мала лише одного учасника.

Таблиця 3
Статистичні характеристики вибірки публічних закупівель за кодом ДК 021:2015 у 2017-2025 роках, критерій: зменшення ціни (E_2), %

Рік	Середнє значення	Мода	Мінімальне значення	Максимальне значення	Стандартне відхилення	Коефіцієнт варіації
2017	8,8	-	0,04	67,0	16,4	1,9
2018	4,8	-	0,01	44,5	9,2	1,9
2019	12,9	-	0,05	75,1	15,3	1,2
2020	7,0	-	0,91	22,0	5,2	0,7
2021	6,0	-	0,04	50,6	7,6	1,3
2022	2,4	-	0,01	10,0	2,9	1,2
2023	7,1	-	0,09	40,6	9,0	1,3
2024	6,7	-	0,14	45,0	8,8	1,3
2025	3,8	-	0,03	17,6	4,7	1,2

Джерело: складено авторами

Проведене емпіричне дослідження вибірки з 365 публічних закупівель за кодом ДК 021:2015:45230000-8 Будівництво трубопроводів, ліній зв'язку та електропередач, шосе, доріг, аеродромів і залізничних доріг; вирівнювання поверхонь у 2017-2025 роках вказує на низький рівень залучення суб'єктів господарювання до дорожніх робіт попри створене конкурентне середовище, декларування прагнення до забезпечення добросовісної конкуренції під час закупівель, відкритість та прозорість, недискримінацію учасників та рівне ставлення до них та інші інституційні умови згідно із статтею 5 Закону України від 25.12.2015 № 922-VIII зі змінами та доповненнями [1]. Вважаємо, що проблематика впливу конкуренції на ціноутворення вимагає наукового, методичного та практичного обґрунтування з урахуванням цінових та нецінових критеріїв, створення сприятливих інституційних умов для активізації участі суб'єктів господарювання у публічних закупівлях та відбудові транспортної інфраструктури України.

Висновки

Для відбудови та відновлення транспортної інфраструктури України сформовано сукупність інституційних умов, спрямованих на розвиток конкурентного середовища на ринку дорожніх робіт.

Разом з тим експлуатаційне утримання, ремонт і будівництво автомобільних доріг переважно здійснюються обмеженим колом компаній. Попри те, що понад 2 тисячі суб'єктів господарювання декларують діяльність за відповідними видами економічної діяльності, публічні закупівлі дорожніх робіт характеризуються відносно невисоким рівнем конкуренції.

Серед основних учасників ринку можна виокремити ТОВ «Автомагістраль-Південь», ТОВ «Ростдорстрой», ТОВ «Онур Конструкціон Інтернешнл», ТОВ «Спільне українсько-німецьке підприємство «Автострада», ТОВ «ПБС», ТОВ «Шляхбуд», ТОВ «Техно-Буд-Центр», а також низку регіональних компаній. Така структура ринку свідчить про певний рівень концентрації та потенціал для подальшого розвитку конкурентного середовища.

Список літератури

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (дата звернення 01.02.2026).
2. Деякі особливості визначення вартості будівництва в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1512. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1512-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.02.2026).
3. Безуглий А. О., Бібик Ю. М., Гресько І. Л., Бойко М. О. Особливості нової системи ціноутворення в дорожній галузі та шляхи її удосконалення. *Дороги і мости*. 2023. Вип. 28. С. 8–18. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2023.28.008>.
4. Khomenko I., Bibik J., Soroka A. pricing strategy in the road industry: theoretical foundations and practical aspects. *Kyiv Economic Scientific Journal*. 2023. 3. P. 150–157. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-3-22>.
5. Прокопенко, О. В. Теорія конкуренції : еволюція поглядів і змістовне наповнення. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 3. С. 407–414.
6. Чіков І. А. Конкуренція: теоретичні підходи до розуміння сутності поняття. *Агросвіт*. 2019. № 10. С. 74–80. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.10.74>.
7. Гудима Л.О. Конкуренція: генезис історичних підходів та сучасні форми конкурентних відносин між суб'єктами господарювання. *Причорноморські економічні студії*. Сер. Економіка. 2024. №86. С. 21–26.
8. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text> (дата звернення 01.02.2026).
9. Посібник з КПЕ публічних закупівель. URL: (дата звернення 04.02.2026).

References

1. Pro publichni zakupivli: Law of Ukraine on 25.12.2015 No. 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (Last accessed: 01.02.2026) [in Ukrainian].
2. Deiaki osoblyvosti vyznachennia vartosti budivnytstva v umovakh voiennoho stanu: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 19.11.2025 No. 1512. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1512-2025-%D0%BF#Text> (Last accessed: 01.02.2026) [in Ukrainian].
3. Bezuglyi A., Bibyk Y., Hresko I., Boyko M. Osoblyvosti novoi systemy tsinoutvorennia v dorozhnii haluzi ta shliakhy yii udoskonalennia (Features of the new pricing system in the road sector and ways to improve it). *Dorogi i mosti*. 2023. Issue 28. P. 8–18 [in Ukrainian].
4. Khomenko I., Bibik J., Soroka A. pricing strategy in the road industry: theoretical foundations and practical aspects. *Kyiv Economic Scientific Journal*. 2023. 3. P. 150–157. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-3-22> [in English].
5. Prokopenko, O. V. Teoriia konkurentsii : evoliutsiia pohliadiv i zmistovne napovnennia (Theory of competition: evolution of views and content.). *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*. 2019. Tom 4. No. 3. P. 407–414. [in Ukrainian].
6. Chikov I. A. Konkurentsii: teoretychni pidkhody do rozuminnia sutnosti poniattia (Competition: theoretical approaches to understanding the essence of the concept). *Ahrosvit*. 2019. No. 10. P. 74–80. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.10.74> [in Ukrainian].

7. Hudyma L. O. Konkurentsiia: henezys istorychnykh pidkhodiv ta suchasni formy konkurentnykh vidnosyn mizh subiektamy hospodariuvannia (Competition: the genesis of historical approaches and modern forms of competitive relations between economic entities). *Prychornomorski ekonomichni studii*. Ser. Ekonomika. 2024. No. 86. P. 21–26. [in Ukrainian].

8. Pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii: Law of Ukraine on 11.01.2001 No. 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text> (Last accessed: 01.02.2026) [in Ukrainian].

9. Posibnyk z KPE publichnykh zakupivel. URL: (Last accessed: 04.02.2026) [in Ukrainian].

Artem Bezugliy, Ph.D., Associate Professor, <https://orcid.org/0000-0003-3883-7968>

Viktor Komar, <https://orcid.org/0000-0002-2634-9257>

State Enterprise «National Institute for Development Infrastructure» (SE «NIDI»), Kyiv, Ukraine

IMPACT OF COMPETITION ON PRICING OF ROAD WORKS IN UKRAINE

Abstract

Introduction. The challenges of martial law and post-war reconstruction require rethinking the essence of economic categories in order to use their potential to restore socio-economic potential. The categories whose essence it is advisable to rethink include competition as a specific form of competition for consumers and a powerful tool for influencing market prices. Competition, along with other factors, is taken into account during pricing, but we consider its potential to be insufficiently used to optimize cost indicators and improve the quality of road works.

Issues. Pricing for road works remains a relevant topic for discussions among scientists and practitioners to find optimal approaches to pricing while respecting the interests of all stakeholders in this process and society as a whole. The basis of the issues of pricing for road works is the understanding of existing shortcomings, contradictions and problems by different groups of stakeholders. Some of the above shortcomings and contradictions were taken into account when improving the regulatory support for pricing road works and their procurement, including in the amendments to the Law of Ukraine «On Public Procurement», Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 19.12.2025 No. 1512, however, the current problem remains competitiveness in the road works market and the use of the potential of competition for a synergistic positive effect.

Purpose of the study. The purpose of the study is to generalize the theoretical and practical provisions of the influence of competition on the pricing of road works in Ukraine and to substantiate the directions of using the potential of competition for the reconstruction of transport infrastructure.

Materials and methods. The scientific and theoretical basis of the study is the general scientific provisions of economic theory regarding the theory of competition and the understanding of competition as a historical form of struggle for the consumer, natural resources, sales markets, etc. An empirical study of the assessment of the impact of competition on the pricing of road works was conducted with the determination of statistical indicators of variation. The information base of the study was the official statistical data of the State Statistics Service of Ukraine and data from the electronic system Prozorro on announced public procurements in 2017-2025. The sample size is 365 public procurements.

Results. The main provisions of the theory of competition are summarized and the need to review the essence and manifestations of competition for the reconstruction of the transport infrastructure of Ukraine is identified, which will allow optimizing the cost indicators for road works without losing quality and compliance with requirements. For the needs of this study, the advantage of competition for a market economy is highlighted, which is based on pricing based on individual price offers from a business entity, which will allow optimizing the cost of road works and optimizing budget expenditures in the conditions

of Ukraine's fiscal deficit. An analysis of the number of business entities whose main or additional activity is the construction of roads and highways (KVED 42.11), construction of bridges and tunnels (KVED 42.13) and others was conducted, and the existing market conditions for perfect competition and a positive impact on the pricing of road works were determined. An empirical study of the level of competition in the market for road works carried out at the expense of state or local budgets was conducted, a sample of 365 public procurements was formed under the code DK 021:2015: 45230000-8 and the average number of participants was determined from 3 participants at the beginning of the studied period to 1 participant, which indicates significant violations of the principle of competitiveness. The level of savings during open bidding and a high level of variation of the indicator were determined, which does not allow formulating a single conclusion and indicates that the imperfection and heterogeneity of the impact of competition and the pricing of road works.

Conclusions. It is substantiated that for the reconstruction and restoration of the transport infrastructure of Ukraine, a set of institutional conditions for a competitive environment in the road works market has been formed, and more than 2 thousand business entities are engaged in this type of activity, however, public procurement of road works is characterized by a low level of competition. The main participants in the road works market are identified as LLC Avtomagistral-Pivden, LLC Rostdorstroy, LLC Onur Konstruktion International, LLC Joint Ukrainian-German Enterprise Avtostrada, LLC PBS, LLC Shlyakhbud, LLC Techno-Bud-Center and individual regional companies, which violates the principles of perfect competition. We believe that the issue of the impact of competition on pricing requires scientific, methodological and practical justification taking into account price and non-price criteria, the creation of favorable institutional conditions for the activation of the participation of business entities in public procurement and the reconstruction of the transport infrastructure of Ukraine.

Keywords: road, road works, competition, public procurement, market, price, pricing.